

Tabel 2

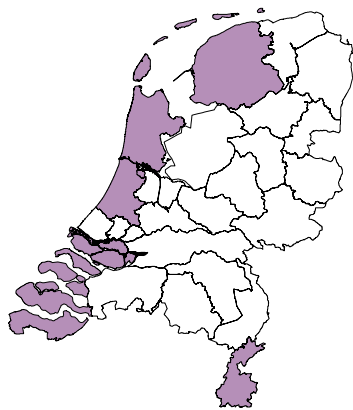
Harlekijn *Anacamptis morio*

Harlekijn is een lage tot zeer lage plant met langwerpige rozet en stengelbladeren die aan de bovenkant niet glanzen.

De Harlekijn groeit in pollen. De stengel loopt naar boven toe roodpaars aan. De bloeiaar heeft maximaal 15 bloemen die meestal donker roodpaars zijn. Ze zijn paarser dan die van de brede orchis. Het kan echter ook voorkomen dat ze lichter paars, zalmroze of wit zijn. De bovenste bloemblaadjes hebben groene nerven en vormen samen iets wat lijkt op een narrenkap.

Foto: Christophe Brochard

- soort niet aanwezig
- soort (recent) aanwezig

2

Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Groen: Werkzaamheden mogelijk. Oranje: Werkzaamheden mogelijk: ja, mits na overleg met ecooloog en eventuele mitigerende maatregelen. Rood: Werkzaamheden mogelijk: nee, tenzij toestemming van de ecooloog en mitigerende maatregelen worden genomen.

Bestendig beheer en onderhoud (vrijstelling, mits gebruik gedragscode)

Maaien	Zie gedragscode, aanvullend: Maaisel afvoeren.
Schonen	Zie gedragscode, aanvullend: Eventueel nabeweidning na maaien met schapen of runderen, mits de bodem daardoor niet beschadigd wordt. Begrazing alleen buiten de bloeiperiode (juli t/m april).
Baggeren	Zie gedragscode
Begrazen	Zie gedragscode
Snoeien/dunnen	Zie gedragscode.
Onderhoud waterkeringen	Zie gedragscode, aanvullend: Groeiplaatsen ontzien of desnoods plant met bodem uitgraven en zo snel mogelijk overzetten op een geschikte locatie, onder begeleiding van een deskundige.
Onderhoud verhardingen	Zie gedragscode

Ruimtelijke ontwikkelingen & inrichting (vrijstelling, mits gebruik gedragscode)

Vorbereiding van nieuwe werken	Zie gedragscode
Verwijderen bovengrond/graafwerkzaamheden	Zie gedragscode, aanvullend: Groeiplaatsen ontzien of desnoods plant met bodem uitgraven en zo snel mogelijk overzetten op een geschikte locatie, onder begeleiding van een deskundige.
Sloop kunstwerken en gebouwen	-
Bouwactiviteiten	-
Afdammen/dempen/vergraven	-
Groeiplaats	Landplant. Harlekijn groeit op uiteenlopende standplaatsen. Meestal zijn het zonnige grazige plaatsen, soms met kruipwilg of heide. De bodem is matig droog of vochtig en min of meer baserijk. Vaak groeit de soort op plaatsen waar twee grondsoorten met elkaar in contact komen en op reliëfrijk terrein. Harlekijn wordt begunstigd door extensieve begrazing en (naar huidige normen) zeer lichte bemesting, maar kan absoluut niet tegen zware bemesting.

Landplant. Harlekijn groeit op uiteenlopende standplaatsen. Meestal zijn het zonnige grazige plaatsen, soms met kruipwilg of heide. De bodem is matig droog of vochtig en min of meer baserijk. Vaak groeit de soort op plaatsen waar twee grondsoorten met elkaar in contact komen en op reliëfrijk terrein. Harlekijn wordt begunstigd door extensieve begrazing en (naar huidige normen) zeer lichte bemesting, maar kan absoluut niet tegen zware bemesting.

Leefwijze door het jaar heen
Vaatplant, overblijvend (meerjarig). De plant vormt meestal meer dan één nieuwe wortelknol per jaar. De Harlekijn bloeit in het midden van de lente (eind april-begin juni), als eerste van alle Nederlandse orchideeën. De soort bloeit in de herfst soms weer. De bestuiving vindt plaats door vlinders en vliesvleugeligen. Zaden worden verspreid door de wind in de periode juni-augustus.

Vervolg: zie pagina 2

Vervolg

Harlekijn *Anacamptis morio*

Aanbevelingen	<ul style="list-style-type: none"> - Optimalisatie hydrologie: niet te droog, maar ook niet te vochtig. - Invloed vermestende invloed vanuit landbouwpercelen tegengaan. - Tegengaan verzuring. Bijvoorbeeld: invloed grondwater stimuleren of invloed leemlaag beter tot uiting laten komen door verwijderen verzuurde humuslaag. - Op zandgronden: zorgen voor kleinschalig reliëf, zodat planten in natte jaren hoger op de helling kunnen groeien dan in droge jaren. - Maaibeheer optimaliseren, eventueel nabeweidning met schapen of runderen, mits de bodem daardoor niet beschadigd wordt. Geen begrazing tijdens de bloei. - Nieuwe groeiplaatsen creëren in de omgeving van bestaande groeiplaatsen. Eventueel maaisel of zaden van bestaande groeiplaatsen opbrengen om vestiging te stimuleren. - Mogelijkheden voor herintroductie onderzoeken in streken waar de soort reeds lang verdwenen is.
Belang Waterschapspopulaties	Ondergeschikt belang
Verspreiding binnen Nederland	Tot begin 20ste eeuw kwam Harlekijn verspreid over Nederland voor maar deze soort is erg hard achteruit gegaan. Alleen nabij de kust heeft hij zich op sommige plekken kunnen handhaven, met name op Texel, Terschelling, Goeree en Schouwen. Nieuwe groeiplaatsen zijn aanwezig aan de Friese westkust en in het Grevelingengebied. In de negentiger jaren was er korte tijd een groeiplaats op het opgespoten terrein bij Ruigoord, in het Amsterdamse havengebied. Een vergelijkbare groeiplaats is in 2004 gevonden op de Maasvlakte. Verder landinwaarts komt de plant alleen nog voor op één plek in Zuid-Limburg.
Status Rode lijst	Ernstig bedreigd
Beschermingsstatus	
Habitatrichtlijn	-
FF-wet	Tabel 2
Bronnen	Kreutz & Dekker, 2000. Weeda <i>et al.</i> , 2003. Van der Meijden, 2005. Websites: www.floron.nl ; www.minlnv.nederlandsesoorten.nl ; flora.instnat.be